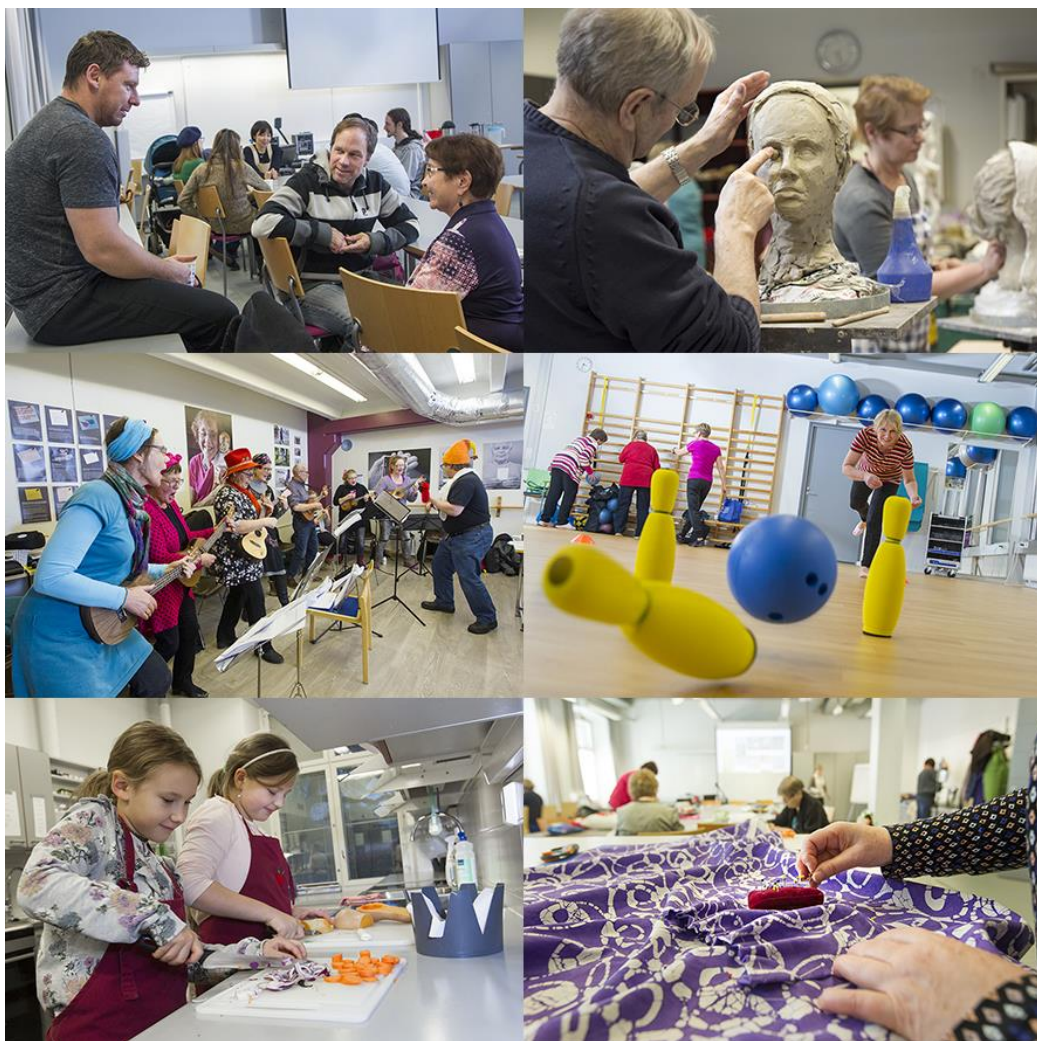

KUOPIO

KANSALAI SOPISTO

AINEALUEKOHTAISET OPETUSSUUNNITELMAT

Hyvinvoinnin edistämisen lautakunta 13.6.2018

KIELET

1.1. TAUSTAA

Kuopion kansalaisopiston kieltenopetus pohjautuu yleisellä tasolla kaupungin strategiassa esitettyihin toiminta-ajatuksiin, visioon ja arvoihin.

Kielikurssien suunnittelu, tarjonta ja toteutus noudattavat valtakunnallisia koulutuspoliittisia linjauksia aikuisten kielenopiskelussa sekä Kuopion kaupungin kansainvälistymisstrategiaa ja toiminnan yleisiä arvoja.

Keskeisiä käsitteitä kielikurssien suunnittelun ja toteutuksen taustalla ovat:

- elinikäinen oppiminen
- koulutuksen jatkuvuus
- henkisen kasvun ja oppimisen edistäminen
- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- osallisuuden ja osallistumisen mahdollisuuksien lisääminen
- kansainvälisyyden ja eri kulttuurien ymmärtämisen sekä suvaitsevuuden lisääminen

1.2. TAVOITE

Opiskelijat saavat riittävät kielelliset ja kulttuuriset valmiudet selviytyäkseen opiskeltavalla kielellä tavallisimmissa kielenkäyttötilanteissa, tietyn taitotason puitteissa. Useimmissa kielissä opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus edetä alkeista jatko-opiskeluun ja sitä kautta kohottaa taitotasoaan. Oppijoiden henkilökohtaiset tarpeet ja ajankohtaiset teemat huomioidaan opetuksen suunnittelussa.

Tavoitteena on myös oppijan henkisen kasvun ja oppimisen edistäminen ja mahdollisuus toimia ryhmässä. Opiskelu kursseilla pyrkii edistämään yhteisöllisyyttä sekä aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta.

Opisto tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia lukuisten kielten ja kulttuurien opiskeluun. Kuntalaisia kannustetaan opiskeluun mm. tiedotuksen, ilmaistapahtumien ja opintoneuvonnan kautta.

1.3. OPETUKSEN SISÄLLÖT

Opiston kurssit pyritään tuottamaan mahdollisimman laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, eri asiakasryhmien tarpeet ja opiskelijapalautteet huomioon ottaen.

Kurssitarjonnan monipuolisuus

Lähtökohtana kielikurssien tarjonnassa on tarjonnan monipuolisuus, ottaen huomioon senhetkinen kysyntä ja järjestämisresurssit:

- opiskeltavien kielten runsas määrä (noin 15 vuosittain)
- tavallisimpien kielten lisäksi tarjolla myös kieliä, joita opiskellaan vähemmän. Tämä noudattaa kansainvälistymisstrategiaa ja valtakunnallisia suosituksia.
- suosituimmissa kielissä pyritään tarjoamaan kursseja useilla taitotasoilla (taustalla yleiseurooppalainen viitekehys ja valtakunnallinen YKI-taitotasoasteikko). Opiskelijalle pyritään tarjoamaan mahdollisuus opiskelun jatkuvuuteen.
- kursseja eri aikoina: päivä- ja iltakursseja, viikonloppukursseja
- eripituisia kursseja: lyhytkursseja, koko lukukauden/vuoden kursseja, kesäkursseja
- monentyyppisiä kursseja: yleiskielen kursseja, erityiskursseja (ääntäminen, kertaus, matkailu, työelämä, kulttuuri, aktivointi, keskustelu ym.)

- tavanomaisten kurssien lisäksi tarjotaan verkkokursseja ja toteutukseltaan uudentyypisiä kursseja sekä eri ainealueita yhdistäviä kursseja
- sosiaalista mediaa hyödynnetään opetuksessa, kurssien tukimateriaaleja tarjotaan verkossa: kurssien tiedotus ja lisämateriaalit, linkit ja muut verkkomateriaalit itseopiskelua varten

Kurssien lisäksi muuta toimintaa

Varsinaisten kurssien lisäksi kielten ainealue tarjoaa kielenopiskelua tukevia toimintoja ja tapahtumia:

- kielitutkinnot: Yleiset kielitutkinnot (suomi ja englanti, keskitaso). Tutkintoja järjestetään säännöllisesti useita kertoja vuodessa valtakunnallisina tutkintopäivinä. Tutkintoihin on mahdollisuus valmistautua opiston kursseilla
- luennot, kulttuuri- ja kansainvälisyystapahtumat
- opintomatkat
- kaikille avoimet monikieliset, ihmisiä yhdistävät ilmaistapahtumat esim. Kieliklubi

Tapahtumia toteutetaan yhteistyössä muiden Kuopion alueen toimijoiden kanssa.

1.4. OPETUS

Opetuksen suunnittelu

Kurssit suunnitellaan opiskelijälähtöisesti tuntiopettajien ja vastuuopettajien/suunnittelijoiden yhteistyönä. Suunnittelussa otetaan huomioon opiskelijoiden toiveet ja palautteet sekä opettajilta saadut ehdotukset ja palautteet (Kielikurssin suunnittelu- ja toteutusprosessin kaavio, liite1). Suunnittelussa ja kurssitarjonnassa huomioidaan eri kohderyhmiä parhaalla mahdollisella tavalla.

Opetuksen lähtökohtana on suunnittelu. Kurssin suunnitteluvaiheessa tuntiopettaja ja vastuuopettaja/suunnittelija käyvät yhdessä läpi kurssin tavoitteet, sisällöt, työskentelytavat, jotka voidaan sisällyttää sopivin osin opiskelijaa varten verkossa olevaan kurssikuvaukseen. Myös jokainen yksittäinen opintokerta suunnitellaan etukäteen. Opettajille tarjotaan perehdytystä ja vertaistukea, perehdytysmateriaalit on saatavissa ainealueen opettajien sivuilla.

Tiedotus ja opintoneuvonta

Oppimisen ja opiskelumotivaation kannalta on olennaisen tärkeää, että opiskelija löytää oman taitotasonsa ja tarpeidensa kannalta sopivan kurssin. Tähän tavoitteeseen päästään selkeällä ja oikea-aikaisella tiedottamisella ja opintoneuvonnalla. Oikean kurssin ja opiskelupolun valinnassa pyritään joustaviin ratkaisuihin, lähtökohtana opiskelijan tarpeet.

Opetuksen toteutus

Kielikurssin työskentelyssä huomioidaan kaikki kielitaidon osa-alueet. Lähiopetuksen peruserämuotoja ovat:

- opettajan ja oppijan vuorovaikutus
- oppimaan oppimisen taitojen opettaminen
- yhteistoiminnallinen oppimis- ja opettamisnäkemys
- eri oppimisteorioiden parhaiden puolien huomioiminen kielenoppimisprosessissa
- opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja eri oppimistyylien huomiointi
- eri oppimisstrategioiden hyödyntäminen
- monipuoliset työskentelytavat

LÄHIOPETUKSEN TYÖSKENTELYSSÄ TÄRKEÄÄ:

- pääasiallisina työskentelytapoina on pari- ja pienryhmätyöskentely, tavoitteena aktiivinen kielentuottaminen
- aktivoivia menetelmiä hyödynnetään monipuolisesti
- kielistudion, audiovisuaalisten laitteiden, älytaulujen ym., tietotekniikan, internetin ja sosiaalisen median monipuolinen pedagoginen hyödyntäminen opetustilanteissa
- tuetaan opiskelijan osallisuutta ja itseohjautuvuutta, jotta hän voi ottaa vastuuta omasta oppimisestaan
- ryhmän toiveet otetaan huomioon kurssin toteutuksessa
- kurssin tavoitteita tarkistetaan ryhmän oppimistulosten kehittymisen mukaisesti
- opiskelijoilla on mahdollisuuksia antaa palautetta kurssista, palaute otetaan huomioon suunnittelussa ja toteutuksessa

Tilat ja välineet

Kielikurssit pyritään toteuttamaan nykyaikaisissa, teknisesti hyvin varustelluissa luokissa. Korkeatasoiset tilat tarjoavat hyvät puitteet tasokkaaseen ja monipuoliseen opetukseen. Opettaja koulutetaan säännöllisesti audiovisuaalisten laitteiden tekniseen ja pedagogiseen käyttämiseen. Opetuksen tukena käytetään tietotekniikkaa ja verkkoa, mm. useilla kursseilla on omat verkkosivut. Uusiin tietoteknisiin sovelluksiin tutustutaan ja niitä pyritään hyödyntämään resurssien mukaan opetuksessa (mm. sosiaalinen media, tabletin ja älypuhelimien käyttö, älytaulu).

Opettajat

Opettajat ovat opiston tärkein voimavara. Lähtökohtana on, että kurssien monipuolisuus ja korkeatasoinen toteutus kiinnostavat opettajaa hakeutumaan opiston työntekijäksi. Opiston kannalta on tärkeää saada tuntiopettajat sitoutumaan pitempiaikaiseen työsuhteeseen. Opettajien työskentelyä tuetaan tarjoamalla pedagogista ja teknistä perehdyttämistä sekä järjestämällä säännöllisiä yhteisiä tapaamisia, koulutustilaisuuksia ja vertaistukea. Perehdyttäminen ja jatkokoulutus ovat tärkeitä opetuksen kehittämisen kannalta. Perehdyttämismateriaalit ovat verkossa opettajien saatavilla. Opettajaharjoittelijoille voidaan järjestää mahdollisuus tutustua työskentelyyn opiston kielikursseilla, jos tähän on resursseja.

Opettajia varten on oma verkkosivusto, jossa on mm. ajankohtaista tiedotusta, lomakepohjia, pedagogisia linkkejä ja opiston omia koulutusmateriaaleja. Vastuuopettajat/suunnittelijat toimivat opettajien tukihenkilöinä opetukseen ja kurssien käytännön toteutukseen liittyvissä asioissa. Uusien kurssien suunnittelu tapahtuu vastuuopettajien/suunnittelijoiden ja tuntiopettajien yhteistyönä. Vastuuopettajat/suunnittelijat päättävät kurssitarjonnasta sekä kurssien käynnistymisestä esimiesten ohjeiden ja opiston linjausten mukaisesti.

Kurssimateriaalin valinta

Kursseilla käytetään nykyaikaista aikuisopetukseen soveltuvaa oppimateriaalia. Tuntiopettaja valitsee vastuuopettajan/suunnittelijan kanssa neuvotellen jokaiselle kurssille soveltuvan materiaalin oppijälähtöisesti, ryhmän mielipide otetaan huomioon valinnassa. Opettaja koostaa tarpeen mukaan lisämateriaalia itsenäisesti. Oppimateriaalien kehitystä seurataan ja parhaat uudet materiaalit pyritään ottamaan käyttöön. Lisämateriaaleja tarjotaan erityisesti verkossa. Yhteyksiä oppikirjojen kustantajiin ylläpidetään säännöllisesti. Opettajia kannustetaan ja opastetaan tuottamaan omaa oppi- ja harjoitusmateriaalia. Tekijänoikeus- ja kopiointisäännöistä tiedotetaan ja opettajilta edellytetään niiden noudattamista.

1.5. OPISKELIJAT

Eri kohderyhmät

Kursseja tarjotaan opiston toiminta-alueen aikuisille tasapuolisuuden periaatteen mukaisesti, ottaen huomioon eri kohderyhmien erilaiset opiskelutarpeet: harrastetavoitteinen, työelämän tarpeista ja yhteiskunnallisista tarpeista lähtevä koulutus. Alueellinen tasa-arvo pyritään huomioimaan kurssisuunnittelussa.

Opintoneuvonnan avulla opiskelijat pyritään ohjaamaan heidän taitotasoilleen parhaiten sopiviin ryhmiin, kulloinkin tarjolla olevan kurssiohjelman mukaisesti.

Toiminta on luonteeltaan asiakaslähtöistä. Kohderyhmien tunnistamisessa on tärkeää olla yhteistyössä toisten paikallisten ja alueellisten kouluttajien sekä erilaisten sidosryhmien kanssa.

Pääkohderyhmä on työikäiset aikuiset, muita keskeisiä kohderyhmiä ovat seniorit ja maahanmuuttajat. Myös muille ikäryhmille, nuorille ja lapsille, järjestetään kielikursseja kysynnän mukaan. Alueen kantaväestöä ja maahanmuuttajia lähentäviä yhteisiä kursseja ja tapahtumia pyritään järjestämään.

Kurssimuotoja kehitetään ja uusia toteutustapoja etsitään, kursseja pyritään mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan myös yhteistyössä toisten ainealueiden kanssa.

Esteettömyys kielikurssien tarjonnassa ja toteutuksessa

Kielikurssien suunnittelussa, tarjonnassa ja toteutuksessa sovelletaan opiston yleisiä esteettömyyteen liittyviä periaatteita. Aikuisten kurssit on tarkoitettu itsenäiseen työskentelyyn kykeneville opiskelijoille. Kurssien opetuskieli on suomi, ellei toisin ilmoiteta. Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat voivat osallistua kursseille avustajan kanssa. Heidän tulee keskustella vastaavien suunnittelijoiden kanssa ennen opiskelun aloittamista, jotta heille voitaisiin järjestää kurssitarjonnan sekä käytettävissä olevien tilojen ja ohjausresurssien puitteissa mahdollisimman sopiva vaihtoehto.

Kielenopetuksessa huomioidaan kaikki kielitaidon osa-alueet, erityisesti puhuminen, kuuntelu ja kommunikaatio. Oppimisen kannalta on tärkeää, että näitä osa-alueita harjoitellaan jokaisella opintokerralla. Ryhmässä opiskelu edellyttää, että opiskelija voi osallistua näihin harjoituksiin. Opiskelun tukena on yleensä jokin kirjallinen materiaali ja on tärkeää, että opiskelija voi käyttää näitä materiaaleja.

1.6. ARVIOINTI

Arviointi on välttämätön opetuksen suunnittelun ja kehittämisen kannalta. Arviointia toteutetaan eri tasoilla.

Oppimisen arviointi

Opettaja arvioi opetustilanteen yhteydessä ryhmän ja yksilöiden edistymistä ja tekee tarvittavat muutokset opetuksen toteuttamiseen. Opettaja antaa positiivista ja kannustavaa palautetta opiskelijoille ja tukee heidän oppimisprosessiaan ja itseohjautuvuutta.

Opiskelijan itsearviointi

Opiskelijoita rohkaistaan arvioimaan omaa oppimistaan.

Toteutuksen arviointi

Opiskelijapalautte

Opiskelijapalautte on tärkeä opetuksen arvioinnin väline. Palautetta kerätään säännöllisesti kirjallisena ja suullisena. Kurssikohtaista palautejärjestelmää toteutetaan opistossa pääsääntöisesti Hellewi-järjestelmän kautta. Opettaja voi myös oma-aloitteisesti kerätä kurssiltaan opiskelijapalautetta, käyttämällä mm. opistossa kehitettyä tarina-arviointilomaketta (kurssipalautelomake, liite 2).

Opettajapalautte

Vastaava suunnittelija ja opettaja keskustelevat kurssin toiminnasta lukuvuosittain.

Ryhmäpalautekeskusteluja käydään joka lukukausi pidettävissä opettajatapaamisissa.

Opettajien itsearviointi

Opettaja rohkaistaan itsearviointiin. Arvioinnin apuna on käytössä opettajan itsearviointilomake (liite 3).

Kurssien auditointi

Kielikursseja pyritään auditoimaan resurssien mukaan. Auditointia eli kurssin työskentelyn havainnointia (yleensä yhden opintokerran aikana) voivat tehdä vastuuopettajat/suunnittelijat, toiset opettajat tai rehtorit. Auditointia toteutetaan myös erilaisten opettajaharjoittelujen ja työssäoppimisjaksojen yhteydessä. Auditoinneista kerätään palaute erillisellä lomakkeella (liite 4).

Laatutyö

Kurssien laatua pyritään seuraamaan ja parantamaan jatkuvasti mm seuraavilla toimenpiteillä:

- saatuihin palautteisiin perehtyminen ja niistä seuraavat toimenpiteet tarvittaessa
- opettajien keskinäinen kollegiaalisuus ja vertaistuki
- opiskelua pyritään tukemaan siten, että keskeyttäminen vähenee (mm. kurssien tiedotus ja lisämateriaalit kurssien internetsivuilla)

KIELTEN OPETUSSUUNNITELMAN LAATIMISPROSESSI

Kielten ainealueen opetussuunnitelman perusteet on laadittu yhteistyössä kielten vastuuopettajien/suunnittelijoiden ja tuntiopettajien kanssa.